

# ન્યુ ગાલા અસાઇનમેન્ટ 2022 સોલ્યુશન

ધોરણ - 10 સંસ્કૃત

Question Paper – 5

વિભાગ - C

❖ અધોદત્તસ્ય નાટ્યખણ્ડસ્ય ગુર્જરમાષાયામ् અનુવાદ કુરુત - (કોડપિ  
એકઃ) (04)

❖ (નીચે આપેલા નાટ્યખણ્ડનો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ કરો :) (ગમે  
ત એક)

24. સુનીતઃ - સત્યં કદતિ ભવાન्। ગવાદયઃ પશવસ્તુ નિર્બુદ્ધય:  
સન્તિ। પરન્તુ કરિચત् સબુદ્ધિઃ માનવોડપિ યદિ  
ઘટનાસ્થલાત् દ્રો ધાવતિ, તહીં પશુરેવ સઃ।

પુનીતઃ - વસ્તુસ્તુ મનુષ્યઃ યદિ મનુષ્યઃ ઇવ વર્તતે તદા સઃ  
દુર્ઘટનાયઃ સાક્ષી ભૂત્વા ત્રિવિધં કાર્યમ् આચરતિ।

# સુનીતઃ - કાનિ કાનિ તાનિ ત્રિવિધાનિ કાર્યાણિ?

સુનીત : તમે સાચું કહો છો ગાય વગેરે પશુઓ તો બુદ્ધિ રહિત છે.

પરંતુ કોઈ બુદ્ધિ વાળો માણસ પણ જો ઘટના સ્થાનથી દૂર  
ભાગી જાય તો તે પશુ જ છે.

પુનિત : હકીકતમાં તો મનુષ્ય જો મનુષ્યની માફક વર્તે તો તે દૂર

ઘટનાનો સાક્ષી બનીને ત્રણ પ્રકારનું કાર્ય કરે છે.

સુનીત : તે ત્રણ પ્રકારના કાર્યો કયા કયા છે.

**25. शाण्डिल्यः - भगवान् एव पुरतः प्रविशतु। अहं पृष्ठतः**



OCEAN  
क्लासीस



OCEAN  
क्लासीस



OCEAN  
क्लासीस



OCEAN  
क्लासीस

**प्रविशामि।**

**परिव्राजकः - किर्मथम्।**

**शाण्डिल्यः - पौराणिक्याः मम मातुः श्रुतम्**

**अशोकपल्लवान्तरनिरुद्धो व्याघ्रः प्रतिवसति। तत्**

**भगवानेव पुरतः प्रविशतु अहं पृष्ठतः प्रविशामि।**

**परिव्राजकः - बाढम्। (प्रविशति।) (ततः प्रविशति शाण्डिल्यः।)**



OCEAN  
क्लासीस



OCEAN  
क्लासीस



OCEAN  
क्लासीस



OCEAN  
क्लासीस



OCEAN  
क्लासीस



OCEAN  
क्लासीस



OCEAN  
क्लासीस



OCEAN  
क्लासीस

**शाण्डिल्यः - अविहा! व्याघ्रण गृहीतोऽस्मि।**

**શાંડીલ્ય : આપશ્રી જ પહેલા પ્રવેશ કરો. હું પાછળથી દાખલ થવું છું.**

**સંન્યાસી : શા માટે ?**

**શાંડીલ્ય : પુરાણોને જાણનારી મારી માતા પાસેથી મેં સંબંધું છે કે અશોકના પાંદડાની પાછળ છુપાવેલો વાધ રહે છે. તે આપ જ આગળ પ્રવેશ કરો. હું પાછળથી પ્રવેશ કરું છું.**

**સંન્યાસી : ભલે ત્યારે (પ્રવેશે છે) (પછી સંન્યાસી દાખલ થાય છે)**

**શાંડીલ્ય : હાય રે ! મને વાધે પકડયો છે.**

**26. चाणक्यः - भोः श्रेष्ठिन् ! अपि कदचित् चन्द्रगुप्तस्य दोषान्**

**पूर्वनृपते: नन्दस्य गुणान् अधुना स्मरन्ति प्रकृतयः?**

**चन्दनदासः - शान्तं पापम्। शारदनिशासमुद्गतेन पूर्णिमाचन्द्रेण**

**अधिकं नन्दन्ति प्रकृतयः।**

**चाणक्यः - भोः श्रेष्ठिन! प्रीताभ्यः प्रकृतिभ्यः प्रतिप्रियमिच्छन्ति**

**प्रकृतयः (राजानः)।**

**चन्दनदासः - आज्ञापयतु आर्यः। किं कियत् च अर्थजातम्**

**अस्माज्जनादिष्यते?**

**ચાણક્ય :** હે શેઠજી ! શું ક્યારે ચંદ્રગુપ્તના દોષોને અને અગાઉના રાજ



નંદના ગુણોને અત્યારે પ્રજાજનો યાદ કરે છે?

**ચંદનદાસ :** અરે આ શું બોલ્યા ? શરદઋતુની રાત્રિમાં નીકળેલા



પૂર્ણિમાના ચંદ વડે પ્રજાજનો વધારે પ્રસંગ છે.



**ચાણક્ય :** ઓ શેઠજી! પ્રસંગ થયેલા પ્રજાજનો પાસેથી રાજાઓ વળતા



પ્રિયની ઈચ્છા રાખે છે.



**ચંદનદાસ :** આપ મહાનુભાવ આપ્ણા કરો. શું અને કેટલા પ્રમાણમાં ધન

આ વ્યક્તિને પાસેથી ઈચ્છો છો?



❖ अधोदत्तं वाक्यं कः वदति इति लिखत (कौ अपि द्वौ) (02)

❖ (नीचे आपेलां वाक्यो क्रेण बोले છ તે લખો :) (ગમે ત બ)

'આ'

27. 'वयं दूतघातकाः न।'

28. एष मे स्थिरः निश्चयः।

29. यतो हि प्रस्तरः अन्यस्य

दुःखं न अनुभवति।

'બ'

(1) पुनीतः

(2) दुर्योधन

(3) चन्दनदास

(4) चाणक्यः

❖ अधोदत्तानां प्रश्नानाम् उत्तराणि गुर्जरभाषायां लिखत

(कौं अपि द्वौ)

(04)

❖ (नीचे आपेला प्रश्नोना ઉત્તર ગુજરાતી ભાષામાં લખો.) (ગમે ત બે)

30. દુર્ઘટનાના સાક્ષી બનેલા માણસનાં ત્રણ કર્તવ્યો કયાં કયાં છે?

➤ ઘટનાના સાક્ષી બનેલા માણસના આત્રણ કર્તવ્યો છે. (1) દુઃખની અનુભૂતિ. (2) કર્તવ્યોનો નિર્વાહ કરવો અને (3) બોધ ની પ્રાપ્તિ કરવી.

### 31. ચાણક્ય ચંદનદાસને કઈ રીતે ભય બતાવે છે ?

➤ ચંદનદાસ ચાણક્યને કહે છે, કે એક સમયે મારા ધરમાં અમાત્ય રાક્ષસનો પરિવાર રહેતો હતો. હવે નથી ચાણક્ય પૂછે છે કે હવે ત્યાં ગયા? ચંદનદાસ જણાવે છે કે ક્યાં ગયા તે હું જણાતો નથી. ચાણક્ય ચંદનદાસને કહે છે કે રાજવિરોધીઓને રાજ ચંદ્રગુપ્ત અત્યંત ઉગ્ર દંડ આપે છે. આમ કહી ચાણક્ય ચંદનદાસ ને ભય બતાવે છે.

## 32. અલિમન્યુનું મૃત્યુ થતાં અજીને કરેલા વિલાપ વિશે લખો.

➤ યુદ્ધના મેદાનમાં અલિમન્યુનું મૃત્યુ થતાં તેના પિતા અજીન

વિલાપ કરતાં કહે છે: “હાય પુત્ર ! કુરુકુળના તેજ્ઝસ્તી દિપક ! હાય  
વત્સ ! યદુકુળના અંકુર ! તારી માતા (સુભદ્રા)ને અને મને છોડીને  
પિતામહને મળવાની ઈચ્છાથી તું સ્વર્ગ સિધાવ્યો !”

❖ अधोदत्तयोः विषययोः उपरि संक्षेपेण टिप्पणी लिखत -  
(कौं अपि द्वौ ) (04)

❖ (नीचे आपेक्षा विषय उपर ट्रैक नोंद्ध लघो.) (गमे ते बे )

33. ४तुगृष्ठ

➤ जतुनः गृहम् - षष्ठी तत्पुरुष समासः; लाखनुं घर, पांचेय  
पांडवोने तथा तेमनी माता कुंतीने मारी नाखवा माटे दुर्योधने  
भामा शकुनि साथे मणीने, पांडवोने वारणावते मोकलवानुं  
षड्यंत्र रच्युं हतुं.

➤ ત્યાં એક લાક્ષાગૃહ(લાખના રાજમહેલ)નું નિર્માણ કર્યું હતું. આ લાક્ષાગૃહમાં પાંડવોને કુંતી સાથે જીવતા સળગાવી દેવાની યોજના હતી. સદ્ગુર્યે પાંડવો કુંતી સાથે બચી ગયા હતા.



## 34. રાજી ચંદ્રગુપ્ત

► ચંદ્રગુપ્ત મૌર્ય શાસન: ઈ.સ પૂર્વે ૩૨૧-૨૯૭ મૌર્ય

સામ્રાજ્યનો સ્થાપક અને પ્રથમ સમ્રાટ હતો. નંદ વંશના રાજી ધનાનંદના શાસનનો અંત કરી તેણે સમગ્ર ભારતને એક શાસન હેઠળ લાવી ભારતીય ઉપખંડના વિશાળતમ સામ્રાજ્યની રચના કરી હતી. ઉત્તરમાં ગાંધાર, કાબુલ, બલૂચિસ્તાનથી લઈને પશ્ચિમ સૌરાષ્ટ્ર, કોકણ અને દક્ષિણ ભારતના રાજ્યો હાલના તમિલનાડુ, કેરળ સુધી સત્તાનો વ્યાપ વધાયો હતો.

► ચંદ્રગુપ્ત એક કુશળ યોદ્ધો. સેનાનાયક તથા મહાન વિજેતા  
હોવાની સાથોસાથ યોગ્ય શાસક પણ હતો. તેણે મંત્રી ક્રોટિલ્ય  
ચાણુક્યની સહાયથી સુદૃઢ આર્થિક અને સામાજિક વ્યવસ્થા ઉલ્લિ  
કરી. જૈન સંદર્ભ અનુસાર તેણે જીવનના અંતિમ વર્ષોમાં રાજ્યપાટનો  
ત્યાગ કરીને આચાર્ય ભદ્રબાહુની સાથે નિરાહાર સમાધિસ્થ થઈને  
પ્રાણ ત્યાગ કર્યો હતો. ગ્રીક રાજ્યુત મેગસ્થનીજ ચંદ્રગુપ્તના  
દરબારમાં ચાર વર્ષ સુધી રહ્યો હતો.

## 35. શાંદિલ્ય કરેલું ઉધાનનું વર્ણન

► શાંદિલ્ય ઉધાનનું સુંદર વર્ણન કરતાં કહે છે : વાહ ! ચંપક,  
કંબ, સપ્તપણી, ચંદન, તગર, ઘેર અને કેળવડે છવાયેલું અને  
માલતીની વેલોના મંડપથી સુશોભિત આ ઉધાન ખરેખર  
સુખદાયક છે.

❖ **कोष्ठगतपदानि प्रयुज्य संस्कृतवाक्यानि रचयत -**

**(कौ अपि द्वौ)**

**(02)**

❖ **(કૈસમાં આપેલાં પદોનો ઉપયોગ કરી સંસ્કૃત વાક્યો બનાવો.)**

**(ગમે તે બે)**

**36. જયસિંહ એક વાર વિચાર કર્યો.**

**(જયસિંહ એકદા વિચાર કૃ (ક.ભૂ.કૃ. (કત)))**

**➤ જયસિંહ એકદા વિચારં કૃતવાન्।**

# 37. તમે રાક્ષસના પરિવારને રક્ષો છો.

# (युष्मद् राक्षस गृहजन रक्ष)

# ► युष्मद् राक्षस गृहजन रक्षसि ।

# 38. સંદેશ લઈને જતા રહો.

# (सन्देश ग्रह सं. भू. कृ. गम्-गच्छ)

# ▷ सन्देश ग्रह सं गछामी ।

# Thanks



# For watching